

PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2016)0218

Krimas tatāri

Eiropas Parlamenta 2016. gada 12. maija rezolūcija par Krimas tatāriem (2016/2692(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Austrumu partnerību, Ukrainu un Krievijas Federāciju,
- ņemot vērā ziņojumus par Cilvēktiesību novērtēšanas misiju Krimā, kuru īstenoja Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisko iestāžu un cilvēktiesību birojs (ODIHR) un EDSO Augstais komisārs nacionālo minoritāšu jautājumos (HCNM),
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un ANO Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām,
- ņemot vērā Eiropadomes 2014. gada 21. marta, 27. jūnija un 16. jūlija lēmumus, ar kuriem pēc nelikumīgās Krimas aneksijas tika noteiktas sankcijas Krievijas Federācijai,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2014. gada 27. marta rezolūciju 68/262 par Ukrainas teritoriālo integritāti,
- ņemot vērā organizācijas *Freedom House* ziņojumu “Brīvība pasaulē 2016”, kurā nelikumīgi anektētās Krimas politisko un pilsonisko brīvību stāvoklis novērtēts ar atzīmi “nav brīvs”,
- ņemot vērā tā sauktās Krimas Augstākās tiesas 2016. gada 26. aprīļa nolēmumu, kurā Krimas tatāru asambleja Medžliss tika atzīta par ekstrēmistu organizāciju un noteikts aizliegums tai darboties Krimas pussalā,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces/ Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2016. gada 14. aprīļa paziņojumu par Krimas tatāru Medžlisa darbības apturēšanu un 2016. gada 26. aprīļa paziņojumu par Krimas “Augstākās tiesas” lēmumu aizliegt Medžlisa darbības,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces/ Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2016. gada 26. aprīļa paziņojumu, kurā viņa mudināja atcelt

Medžlisa aizliegumu, Eiropas Padomes ģenerāļsekretāra 2016. gada 26. aprīļa paziņojumu, ka Medžlisa aizliegums var skart visu Krimas tatāru kopieni,

- ņemot vērā 2014. gada 5. septembra Minskas protokolu un 2014. gada 19. septembra Minskas memorandu par 12 punktu miera plāna īstenošanu,
- ņemot vērā Reglamenta 135. panta 5. punktu un 123. panta 4. punktu,
- A. tā kā Krievijas Federācija ir nelikumīgi anektējusi Krimu un Sevastopoli un tādējādi ir okupētājvalsts, kas ir pārkāpusi starptautiskās tiesības, tostarp ANO Statūtus, Helsinku Nobeiguma aktu, 1994. gada Budapeštas memorandu un 1997. gada Līgumu par draudzību, sadarbību un partnerību, kas noslēgts starp Krievijas Federāciju un Ukrainu;
- B. tā kā Eiropas Savienību un starptautiskā sabiedrība ir vairākkārt paudusi bažas par cilvēktiesību stāvokli okupētajās teritorijās un to personu sistemātisku vajāšanu, kas nav atzinuši jaunās varas iestādes; tā kā tā sauktās varas iestādes ir vērsušās pret Krimas tatāru pirmiedzīvotāju kopieni, kuras vairākums pretojas Krimas nonākšanai Krievijas rokās un ir boikotējusi tā saucamo referendumu, kas notika 2014. gada 16. martā; tā kā Krimas tatāru institūcijas un organizācijas aizvien biežāk tiek nosauktas par ekstrēmistu veidojumiem un tiek arestēti vai var tikt arestēti ievērojami Krimas tatāru kopienas locekļi; tā kā uzbrukumi pret tatāriem izpaužas kā cilvēku nolaupīšana, pazušana, vardarbība, spīdzināšana un nogalināšana, ko faktiskās varas iestādes nav izmeklējušas un par ko nav piespriesti sodi, kā arī sistēmiskas juridiskas problēmas ar īpašumtiesībām un īpašumu reģistrāciju;
- C. tā kā Krimas tatāru līderiem, tostarp Mustafa Džemiļevs un Rafats Čubarovs, iepriekš bija aizliegta iebraukšana Krimā, tagad tas ir atļauts, tomēr draudot ar arestu, un šādas problēmas ir arī daudziem citiem Medžlisa locekļiem, Krimas tatāru aktīvistiem un pārvietotajiem iedzīvotājiem; tā kā saskaņā ar Ukrainas valdības sniegto informāciju vairāk nekā 20 000 Krimas tatāru bija jāpamet okupētā Krima un jāpārvācas uz Ukrainas iekšzemi;
- D. tā kā Krimas tatāru līderis Mustafa Džemiļevs, kas iepriekš ir pavadījis 15 gadus Padomju Savienības cietumos, ir publicējis sarakstu ar 14 Krimas tatāriem, kuri atrodas Krievijas pārvaldībā esošo tā saukto Krimas varas iestāžu ieslodzījumā, tostarp Medžlisa pirmo priekšsēdētāja vietnieku Ahtemu Čijgozu, kurš atrodas pirmstiesas apcietinājumā Simferopolē; prasa pievērst īpašu uzmanību viņa veselības stāvoklim un uzsver, ka ir svarīgi, lai viņa tiesas process būtu publisks un to uzraudzītu Eiropas Padome un citas starptautiskās organizācijas;
- E. tā kā Krievijas Federācija ir ierobežojusi iespējas iekļūt Krimā EDSO, ANO un Eiropas Padomei, nemaz nerunājot par cilvēktiesību NVO un neatkarīgajiem žurnālistiem; tā kā problēmas iekļūt Krimā ārkārtīgi sarežģī cilvēktiesību uzraudzību un ziņošanu par cilvēktiesību stāvokli;
- F. tā kā visi Krimas tatāri, kas ir viena no Krimas pirmiedzīvotāju tautām, 1944. gadā tika deportēti uz citām PSRS daļām un nevarēja atgriezties Krimā līdz 1989. gadam; tā kā 2015. gada 12. novembrī Ukrainas Augstākā Rada pieņēma rezolūciju, kurā 1944. gada Krimas tatāru deportācija tiek atzīta par genocīdu un ar kuru 18. maiju nosaka par deportācijas atceres dienu;

- G. tā kā 2016. gada 26. aprīlī tā sauktā Krimas Augstākā tiesa lēma par labu tā sauktās Krimas ģenerālprokurores Natālijas Poklonskas prasībai, kurā viņa apsūdzēja Medžlisu (kurš kopš tā izveides 1991. gadā ir bijis Krimas tatāru pārstāvniecības iestāde un kuram kopš 1991. gada maija ir bijis pilnvērtīgs tiesisks statuss) ekstrēmismā, terorismā, cilvēktiesību pārkāpumos, nelikumīgās darbībās un varas iestāžu sabotāžā;
- H. tā kā Medžliss tagad ir atzīts par ekstrēmistu organizāciju un iekļauts Krievijas Tieslietu ministrijas sarakstā, kurā apkopotas tās NVO organizācijas, kuru darbība ir jāaptur; tā kā līdz ar to Krimā un Krievijā Medžlisa darbības ir aizliegtas; tā kā šo aizliegumu var piemērot vairāk nekā 2500 personām, kas ir 250 ciemu un pilsētu medžlisu locekļi;
- I. tā kā tā sauktās ģenerālprokurores un tā sauktās Krimas Augstākās tiesas nolēmums ir nesaraucami saistīts ar Krievijas Federācijas Istenoto represiju un iebiedēšanas politiku, ar kuru tā soda šo mazākumtautību par lojalitāti pret Ukrainas valsti pirms diviem gadiem notikušās pussalas nelikumīgās aneksijas laikā;
- J. tā kā ir skaidri pārkāptas starptautiskās humanitārās tiesības (tostarp Hāgas 1907. gada 4. konvencija, Ženēvas 1949. gada 4. konvencija un tās 1997. gada 1. papildu protokols), saskaņā ar kurām okupācijas vara nedrīkst veikt kriminālvajāšanu pret civiliedzīvotājiem par noziegumiem, kas veikti pirms okupācijas, un ka paliek spēkā okupētas teritorijas krimināllikums,
1. stingri nosoda tā sauktās Krimas Augstākās tiesas lēmumu aizliegt Krimas tatāru Medžlisu un prasa šo lēmumu nekavējoties atcelt; uzskata, ka šis lēmums ir sistēmiska un mērķtiecīga Krimas tatāru vajāšana un politiski motivēta darbība, kuras mērķis ir vēl vairāk iebiedēt tatāru kopienas likumīgos pārstāvjus; uzsver, ka šī demokrātiski ievēlētā lēmējinstītūcija, kas pārstāv Krimas tatārus, ir nozīmīga;
 2. norāda, ka aizliegums darboties Krimas tatāru Medžlisam, kas ir likumīga un atzīta Krimas pirmiedzīvotāju pārstāvības instītūcija, nodrošinās auglīgu augsni tam, lai viņi tiktu stigmatizēti un vēl vairāk diskriminēti, kā arī tiktu pārkāptas viņu cilvēktiesības un pilsoniskās pamatbrīvības, un tas ir mēģinājums tatārus izstumt no Krimas, kas ir viņu vēsturiskā dzimtene; pauž bažas par to, ka Medžlisa nodēvēšana par ekstrēmistu organizāciju var izraisīt papildu apsūdzības saskaņā ar Krievijas Federācijas Kriminālkodeksa noteikumiem;
 3. atgādina, ka Medžlisa darbības aizliegums nozīmē, ka tam būs aizliegts saņākt, publicēt savus viedokļus plašsaziņas līdzekļos, organizēt publiskus pasākumus vai izmantot bankas kontus; aicina ES sniegt finansiālu atbalstu Medžlisa darbībai trimdā; prasa palielināt finansējumu cilvēktiesību organizācijām, kuras darbojas Krimas vārdā;
 4. atgādina par skumjo faktu, ka apīit otrā gadadiena kopš Krimas pussalas nelikumīgās aneksijas, ko Krievijas Federācija veica 2014. gada 20. februārī; atgādina, ka tas asi nosoda šo starptautisko tiesību pārkāpumu; pauž stingru atbalstu Krimas nelikumīgās aneksijas neatzīšanai un pēc tam piemērotajām sankcijām, kā arī tam, lai tiktu apsvērtā iespēja paplašināt to personu sarakstu, uz kurām attiecas ES sankcijas saistībā ar Medžlisa aizliegšanu; aicina visas dalībvalstis minēto sarakstu stingri ievērot; pauž nožēlu par to, ka daži politiķi no ES dalībvalstīm, tostarp dalībvalstu parlamentu, kā arī Eiropas Parlamenta deputāti, ir apmeklējuši Krimu, nesāņemot Ukrainas iestāžu piekrišanu, un aicina parlamenta deputātus turpmāk šādās vizītēs nedoties;

5. atkārtoti pauž stingru atbalstu Ukrainas suverenitātei, politiskajai neatkarībai, vienotībai un teritoriālajai integritātei tās starptautiski atzītajās robežās, kā arī tās brīvai un neatkarīgai izvēlei nostāties uz Eiropas integrācijas ceļa; aicina visas puses nekavējoties sākt okupētās Krimas pussalas miermīlīgu reintegrāciju Ukrainas tiesību sistēmā ar politiska dialoga palīdzību un pilnībā ievērojot starptautiskās tiesības; uzsver, ka Ukrainas kontroles pār pussalu atjaunošana ir pamats tam, lai atjaunotu sadarbību ar Krievijas Federāciju, tostarp atceltu ar Krimu saistītās sankcijas;
6. nosoda stingros vārda, biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvības ierobežojumus, kas liedz pulcēties pat tādos tradicionālos atceres pasākumos kā Staļina totalitārā padomju režīma veikto Krimas tatāru deportāciju atceres pasākumi un Krimas tatāru kultūras pasākumi;
7. nosoda brīviem plašsaziņas līdzekļiem noteiktos ierobežojumus, jo īpaši licences atņemšanu lielākajam Krimas tatāru televīzijas kanālam "ATR"; aicina atjaunot minētā kanāla, kā arī bērnu televīzijas kanāla "Lale" un radio stacijas "Meydan" darbību; uzskata, ka ar šīm darbībām Krimas tatāriem tiek atņemts būtisks līdzeklis, kā saglabāt kultūras un valodas identitāti; konstatē, ka ir izveidota jauna stacija "TV Millet" un aicina nodrošināt pilnīgu redakcionālo neatkarību;
8. pauž dziļu nožēlu par sistemātiskajiem vārda brīvības ierobežojumiem, aizbildinoties ar ekstrēmismu, un sociālo plašsaziņas līdzekļu uzraudzību ar mērķi identificēt aktīvistus, kuri neatzīst jauno kārtību un kritizē 2014. gada 16. martā notikušā "referenduma" likumību; atgādina, ka simts ANO Ģenerālās asamblejas dalībvalstis ieņēma tādu pašu nostāju, pieņemot rezolūciju 68/262;
9. atgādina, ka Krimas pamatiedzīvotāji — tatāri — ir cietuši no vēsturiskas netaisnības, kā rezultātā Padomju Savienības iestādes viņus masveidā deportēja un viņi zaudēja savas zemes un resursus; pauž nožēlu par to, ka tā saukto iestāžu piemēroto diskriminējošo politikas nostādņu dēļ šos īpašumus un resursus nav iespējams atgūt vai tie tiek izmantoti kā instruments, lai uzpirktu atbalstu;
10. mudina Krievijas Federāciju, kurai kā Krimu okupējušai valstij saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām ir galīgā atbildība, Krimā uzturēt tiesisko kārtību un pilsoņus aizsargāt no patvaļīgiem tiesiskiem vai administratīviem pasākumiem un nolēmumiem, tādējādi pildot savas Eiropas Padomes dalībvalsts saistības un veikt neatkarīgas starptautiskas izmeklēšanas par visiem starptautisko tiesību vai cilvēktiesību pārkāpumiem, kurus izdarījuši okupējošie spēki un tā sauktās vietējās iestādes; aicina atsākt pazudušo personu ģimenēm paredzētās kontaktgrupas darbību;
11. aicina attiecīgajām starptautiskajām cilvēktiesību struktūrām nodrošināt pastāvīgu un netraucētu iekļuvi Krimā, lai tās varētu uzraudzīt cilvēktiesību stāvokli;
12. atzinīgi vērtē Ukrainas iniciatīvu formātā "Ženēva plus" izveidot starptautisku sarunu mehānismu, kura mērķis ir atjaunot Ukrainas suverenitāti pār Krimu un kuram būtu jāparedz arī tieša ES iesaistīšanās; aicina Krievijas Federāciju sākt sarunas ar Ukrainu un pārējām pusēm par Krimas okupācijas izbeigšanu, atcelt tirdzniecības un enerģētikas embargo, kā arī ārkārtas stāvokli Krimā;
13. aicina saglabāt Krimas vēsturisko un tradicionālo multikulturālo vidi un pilnībā respektēt ukraiņu, tatāru un citu minoritāšu valodas un kultūras īpatnības; nosoda juridisku

spiedienu uz Krimas tatāru kultūras un izglītības organizācijām, tostarp tām, kas darbojas ar Krimas tatāru bērniem;

14. aicina Krievijas Federāciju izmeklēt visus nelikumīgi ieslodzīto spīdzināšanas gadījumus Krimā un atbrīvot ieslodzītos, piemēram, Medžlisa pirmo priekšsēdētāja vietnieku Ahtemu Čijgozu, Mustafu Degermendži un Ali Asanovu, kurus tā sauktās vietējās iestādes arestēja Krimā par miermīlīgu protestu pret okupāciju, un garantēt viņu drošu atgriešanos Ukrainā; atkārtoti aicinājumu atbrīvot Oļegu Sencovu un Oleksandru Kolčenko; mudina Krievijas Federāciju izbeigt politiski motivētu kriminālvajāšanu pret disidentiem un pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem; nosoda to, ka viņi pēc tam tika aizvesti uz Krievijas Federāciju un viņiem piespiedu kārtā tika piešķirta Krievijas pilsonība; aicina Krievijas Federāciju iepriekš minētajās lietās cieši sadarboties ar Eiropas Padomi un EDSO;
15. aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) un Padomi pastiprināt spiedienu uz Krievijas Federāciju, lai nodrošinātu starptautisko organizāciju iekļuvu Krimā ar mērķi uzraudzīt cilvēktiesību stāvokli, ņemot vērā to, ka pussalā tiek rupji pārkāptas pamatbrīvības un cilvēktiesības, un izveidot pastāvīgu starptautisko uzraudzību un konvencionālus mehānismus; uzsver, ka jebkādai starptautiskai klātbūtnei uz vietas vajadzētu būt labi koordinētai un saskaņotai ar Ukrainu un nozīmīgākajām starptautiskajām cilvēktiesību organizācijām tā būtu jāatbalsta;
16. atkārtoti pauž nopietnas bažas par LGBTI personu stāvokli Krimā, kas pēc Krievijas īstenotās aneksijas ir ievērojami pasliktinājies;
17. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Komisijas priekšsēdētāja vietniecei/ Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Ukrainas prezidentam, valdībai un parlamentam, Eiropas Padomei, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, Krievijas Federācijas prezidentam, valdībai un parlamentam, kā arī Krimas tatāru Medžlisam.